

Добрий день шановний Володимире Антоновичу!

Пише Ревацька Н. П. Прочитала я статтю у сільській вісті 33й голод і сплигло перед очима все моє життя і всігди була така думка чи визнають колись люди про цей голод. правда я знаю як зараз трудно все точно узнати за таке довге врем'я, бо з тих людей вже остались одиниці, що це все бачили і пережили, а у мерших вже не спитаєш.

Яке горе було Чорнобелю, а зараз Вірменія. Но це стихійне бедствія [лихо] і весь мир подає їм руку допомоги. А то було время, що викидали дітей на сніг, і ніхто не міг їм допомогти забрати хоч до хати, бо боялись, щоб не зробили і їм так само, і зато пострадали мільйони людей. Но є ще люди, котрі в той голод повідносили своїх дітей і досі не знають що з ними і де вони. Я з тих дітей, і до війни була в приюті. Опишу коротко за своїх батьків.

Мій батько прийшов з громадянської війни з перебитою рукою і був головою сільради у своєму селі, а коли настала колективізація, йому предложили іти в бригаду розкулачувати людей і він відказався. Сказав я не можу викидати дітей на сніг, бо у мене своїх п'ятеро маленьких, старшому 8 р. а менше тоді родилось, було у батька пара коней і 4 десятини землі і 7 душ сім'ї і під розкулачення не підходив, то йому зробили показовий суд, щоб найти причину наклали здати 700 пудов хліба, 40 пуд мяса і двісті карбованців, а імущество все описати, що нідочого ти не маєш права.

Він відав що було, но не виконив тої постанови, бо цього зробити він не міг, і тоді прийшла бригада, забрали коні, привязали на стипку і б'ють її, щоб люди бачили і кажут тепер не будеш у свого хазяїна овес їсти. Потом забрали батька у сільраду і розказував нам той чоловік, котрий саме тоді був виконавцем, як привели батька, що погасили свет і поставали у чотирьох вуглах і стали кидати ним як м'ячем, потом забрали в тюрму і на цей день ніхто не знає де він і де його могила.

Тоді прийшли забрали що було. Даже роздягнули старшу дитину і викинули нас п'ятеро на сніг. Розібрали хату і ніхто не міг прийняти нас до хати. Но видно не було нам смерті тоді мама узяла у брата конячку, посадила нас і привезла до сільради. Покинула у коридорі, роздягнулась і розкуталась, прикрила нас і сама побігла ніхто не знав куди. Сказали що втопилася, а нас сказали одному чоловікові, щоб завіз у яр, но він не хотів везти і якраз хтось надїхав з району і спитав, що це за діти, і приказав завезти в сільські ясла.

Но коли нас привезли туди, то старші хлопчики казали давай їх потопим, бо нам і самим тут нема що їсти, це такі були ясла, описати проте життя це треба написати книжку. Но ми так там прожили до війни, а у войну розлізлись по наймах. Коротенько про маму. Вона тоді осталась жива і тоді через півроку прийшла в ночі у ті ясла і дуже просила виховательку, щоб показала нас, голос ми чули, но мами тоді не бачили, бо нас не випустили, а мама боялась, щоб її не зловили, но коли люди переказали мамі, що найменча дитина окалічила, то тоді мама рішилась на все.

Це було через рік і тоді ми побачили маму, но вона не могла уже нічим допомогти. Сестра так на цей день осталась з витягнутою рукою. Мама пішла служити до євреїв, які мали тоді велике право на все, і тоді мама вже могла до нас довідуватись, і коли маму хто з дітей тих побаче, то всі бігли на проти і кричали мама йде. Вони заробляли в

наймах 15 р. у місяць і за ці гроші купляли гостинці всім дітям так до смерти цим дітям, котрі осталися живі були вже з мамою. Одно жалко, що не дожили вони до цього время щоб люди почули про це життя, бо тоді неможна було нікому розказати кромі дітей своїх, і то видно не все; 6 років як мама померла і старша сестра померла, нас осталося чотирьох сестрів живих чудом, бо у нас в селі це була одна така сім'я, стільки малих дітей і всі вижили.

Наше село мало багато землі і жили люди не бідно і через то пострадало саме гірше, бо все вивезли і говорат, що більше половини людей тоді вимерло, вимирали всі сем'ї. Люди їли своїх дітей це було кажуть таких три сім'ї, но вони вимерли. Даже мого рідного дядька втікла одна старша дочка, бачила як батьки поїли менчих, і розказували про це сосіди, а мама розказувала, що вони самі з одним чоловіком зайшли до жінки, котра варила сосідську дитину. Вони її звязали відвели в сільраду, но де її діли, ніхто не знає, чула, як розказували старі люди, котрі їздили по селі і збирали цих людей котрі вмирали з голоду, кажут брали і ще живих, но пухли і складали коло ями до вечора, а у вечорі скидали у яму уже розлігших і небуло в людей жалю і страх бо кожне чекало цього.

Ну що ж можна ще багато чого писати, но я думаю, якщо найшлися люди, котрі хотят такі книжки написати, то поки ще є одиниці живих свідків, то можна багато дещо почути від них, но це ті люди, котрі вже не напишуть і не прочитають, а розказати можут багато дечого.

Пробачте, що так неграмотно написала, бо вже 47 років як я кончила 4 класи і 40 років проробила у свому колгосі коло землі, то не дивно, що можна вже забути писати, но це що так потрібно знати молодому поколіні заставило взяти мене бумагу і ручку. Може зроблят люди щоб 33 р. увійшов в історію, і щоб так люди як я, що потеряли тоді батьків, могли сміло підняти голови і сміло сказати, хто мій був батько, бо коли я раз спитали одного старого комуніста, то чим мій батько провинився, то він мені сказав нічим, він був добрий чоловік, но то було таке время, я сам так людям робив і дітей зимою викидав, а хто нехтів так робити, то зробили йому. А більшество вік упрікали хто твій батько, а як це було тяжко, що неможна було нікому доказати, тільки приходилось низько голову схиляти.

Досвідання Н. П.